

ZALAI KÉZMŰVES ÉRTÉK- A HETÉSI SZŐTTES

A szűken vett történelmi Hetés:

A hetési táj Zala megye dél- nyugati részén található. A Kebele-patak és a Kerka- folyó által határos területek. Magyar oldalról (Gáborjánháza, Szíjártóháza, Bödeháza és Zalasombatfa), a Szlovén oldalról pedig (Zsitkóc, Göntérháza, Kámaháza és Alsólendva) területek.

A Hetési Tájegységre jellemző volt, hogy a parasztházaknál szövőszékeken vásznat szőttek az asszonyok. Az alapanyagot saját részre termelték meg olyan módon, hogy a len- és kendermagot elvetették, gondozták, majd a betakarítás során kézi munkával aratták, és nyűtték, majd kis kévékbe gyűjtötték, áztatták, majd szárították és kócot készítettek belőle. A napi feladatok ellátása után az asszonyok az úgynevezett fonókba gyűltek össze és megfonták belőle a fonalat, mely a későbbi vászon alapanyaga lett. Hamus lúggal fehéritették, felgombolyították. A finomabb vékonyra font fonalból vékaruhát, abroszt, törölközőt, „ümögöt”, gatyát, alsószoknyát és lepedőt készítettek. A vastagabbra font fonalból a mezőgazdaságba használatos zsákokat, szénásponyvát készítettek.

A 17. sz. végén kezdték nagyanyáink szőni a szőttest. A hetési portákon nagy számban fordult elő a szövőszék. A fonók szerepe már ismeretes, az alapanyag előkészítése volt. A férfiember pedig népzenével szórakoztatták a nehéz munkával foglalkozó asszonyokat. Az asszonyok összefogtak és segítettek egymás munkáját. Későbbiekben a fonalból már mindenki a saját házában készítette a háztartásban fellelhető anyagokat. Az idő múlásával és a tapasztalataik alapján rájöttek, hogy a tájra jellemző motívumokat is be lehet építeni a napi használatban lévő portékákba. Ezáltal a szőttek színesebbek és díszesebbek lettek. Példának tudom említeni a törölközőt, a lepedőt, az abroszt. A tájra jellemző színek a sötétpiros és a bordó volt. Későbbiekben már-már presztízs kérdéssé vált a termékeikben található minták sűrűsége, színeik, motívumaik. A hetési szőttesre ezért is jellemző a gazdagon mintázott szedettes mintakincs.

A tájra jellemző volt a rózsaminta, a csillagminta, a gránátalma, a rozsmaring és madaras minták, a búbos minták.

Az 1900-as évek közepére, a nagy iparosodás hatására ezen házi műhelyek a feledés homályába kerültek. A későbbiek folyamán a 60-as években a Virág-házaspár kutatta fel a hetési szőttesek történelmét, történetét. Mintákat és anyagokat gyűjtöttek, majd újra élesztették a hagyományt.

Az értéktár bejegyzéshez a hetési szőttes anyagát összeállította: Hácskó Imréné Népi Iparművész, a Virág házaspár hagyatékának tovább vivője, a hetési szőttes egyetlen készítője.